

Generellt ägardirektiv för Uddevalla kommuns direkt och indirekt helägda bolag

Innehåll

A. Allmänna utgångspunkter för ägarstyrning.....	3
B. Direktiv för ägarstyrning.....	4
1. Reglering för Bolaget.....	4
2. Underställningsplikt för frågor av principiell betydelse	4
3. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	5
4. Informationsskyldighet.....	5
5. God Ekonomisk hushållning	6
6. Internbank.....	7
7. Hållbarhet	7
8. Korruption, mutor och jäv	7
9. Arkivfrågor.....	7
10. Verksamhetsplan och budget	7
11. Planerings-uppföljningsdialog och övrig samverkan.....	8
12. Kommunens krisledningsarbete	8
13. Bolagets styrelse.....	9
14. Suppleanters inträde m.m.	9
15. Arbetstagarrepresentation i styrelsen	10
16. Verkställande direktör	10
17. Instruktion för verkställande direktör.....	10
18. Årlig rapport från bolaget utifrån 6 kap 1 § kommunallagen	10
19. Revision.....	11
20. Årsstämma och bolagsstämma	11
21. Samråd vid rekrytering, lönesättning, entledigande etc. av VD.....	12
22. Övergripande beskrivning av ansvarsfördelning mellan olika nivåer i bolagsstrukturen	12
22.1 Kommunfullmäktige	12
22.2 Kommunstyrelsen.....	13

Dokumenttyp:	Ägardirektiv
Dnr:	KS/2024:133
Antagen av:	Kommunfullmäktige
Antagen:	2015-10-14 § 248
Dokumentansvarig:	Avdelningschef juridik och administration, kommunledningskontoret
Senast reviderad:	Kommunfullmäktige 2024-12-11 § 254

22.3	Koncernmoderbolaget	13
22.4	Bolaget	14
22.5	Bolagen och dotterbolagen.....	15
23.	Delägda bolag.....	15
24.	Implementering	15

A. Allmänna utgångspunkter för ägarstyrning

Kommunfullmäktige bär det politiska ansvaret för alla bolag som ägs direkt eller indirekt av kommunen. Syftet med ägardirektiv är att förbättra styrning av de kommunala bolagen så att styrningen genomförs på ett aktivt, ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer. Ägardirektiv ska också underlätta för kommunen att följa bolagens verksamheter. Ägarstyrning över de kommunala bolagen handlar ytterst om att medverka till att kommunfullmäktiges mål och riktlinjer för verksamheten genomförs.

Kommunens alla helägda bolag, med undantag för Uddevalla Vatten AB, har organiserats i en koncern med koncernmoderbolaget Uddevalla Utvecklings Aktiebolag¹, dotterbolag och dotterdotterbolag. Kommunen, vars ägande utövas genom Kommunfullmäktige, är endast direkt ägare av Koncernmoderbolaget och Uddevalla Vatten AB² samt av en minoritetsandel av aktierna i bl.a. Fyrstads Flygplats AB och Regionteater Väst AB.

Uddevalla Vatten AB är delägare av bolag, som till annan del ägs av bolag ägda av andra kommuner.³

Kommunen, genom kommunfullmäktige, är ägare av Bolagen och i formell mening är det kommunfullmäktige som utövar ägarstyrningen över Bolagen. Det sker bl.a. genom att kommunfullmäktige utser styrelse och lekmannarevisorer, fastställer bolagsordning och ägardirektiv för Bolagens styrning.

Kommunfullmäktige har fastställt en bolagspolicy som innehåller övergripande och principiella förhållningssätt ur ett inåtriktat perspektiv gentemot kommunstyrelsen. Bolagspolicyn utgör värdegrund för kommunens ägande av bolag och anger det övergripande och principiella förhållningssättet för kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens uppsikt, kontroll och ägarstyrning över Bolagen.

Detta ägardirektiv⁴ har antagits av kommunfullmäktige och utgör en väsentlig del av det formella regelverk som gäller för kommunens ägarstyrning av Bolagen och som Bolagen har att följa. Av detta Generella Ägardirektiv framgår med vilken ambitionsnivå och med vilken inriktning kommunfullmäktige vill styra Bolagen. Därtill har kommunfullmäktige antagit specifika ägardirektiv för vardera av Bolagen.⁵ Det ankommer på Bolagets styrelse, verkställande direktör, revisor och

¹ "Koncernmoderbolaget"

² Koncernmoderbolaget, dess dotterbolag och dotterdotterbolag kallas envar "Koncernbolaget" och gemensamt "Koncernbolagen". Envar av Koncernbolagen och Uddevalla Vatten AB kallas även "Bolaget" och gemensamt "Bolagen"

³ "Delägt bolag" eller gemensamt "Delägda bolagen"

⁴ "Generella ägardirektivet"

⁵ "Specifika Ägardirektivet" eller gemensamt de "Specifika Ägardirektiven". Det "Generella Ägardirektivet" och de

lekmannarevisor att följa både det Generella Ägardirektivet och det specifika ägardirektiv som gäller för dessas respektive bolag.

För de Delägda bolagen finns särskilt utarbetade ägardirektiv och/eller ingångna aktieägaravtal.

B. Direktiv för ägarstyrning

1. Reglering för Bolaget

Bolagen är genom sina bolagsordningar bundna av de kommunalrättsliga principerna som framgår av 2 kap. i kommunallagen, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag. Det fastställda ändamålet för Bolaget och de kommunala befogenheterna, som utgör ram för Bolagets verksamhet, anges i bolagsordningen.

Förutom genom lag och författning regleras Bolagets verksamhet och Bolagets förhållande till kommunen och till övriga koncernbolag genom;

- a) Bolagets bolagsordning;
- b) det Generella Ägardirektivet och det Specifika Ägardirektivet;
- c) förekommande avtal mellan kommunen och Bolaget; och
- d) förekommande avtal mellan Bolaget och Koncernmoderbolaget eller annat koncernbolag.
- e) Kommunfullmäktiges riktlinje för handläggning av tvistiga kommuninterna mellanhavanden (antagen 2024-05-15, § 117) gäller för kommunens helägda bolag.

Det ankommer på Bolagets styrelse och verkställande direktör att följa och se till att Bolaget följer de regler som följer av ovan nämnda regelverk.

Allmänhetens intresse av insyn i Bolagen, i vilka kommunen har ett bestämmande inflytande, tillgodoses genom att offentlighetsprincipen även gäller dessa (2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen). Bolaget ska tillhandahålla allmänna handlingar i överensstämmelse med dessa bestämmelser, kommunallagen, säkerhetsskyddslagen, bolagsordningen och de specifika Ägardirektiven Bolaget ska ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privat utförare.

2. Underställningsplikt för frågor av principiell betydelse

Bolaget ska enligt 10 kap. 3 § kommunallagen låta kommunfullmäktige ta ställning vid frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Dessa bestämmelser kan sammanfattas och preciseras så att Kommunfullmäktiges ställningstagande alltid ska inhämtas såvitt avser;

- a) införande och ändring av taxor och principer för taxor och andra normbeslut om införandet eller ändringen är av principiell beskaffenhet

eller annars av större vikt eller om så följer av lag;

- b) ändring av bolagsordningen;
- c) förändring av aktiekapitalet;
- d) beslut om ny eller ändrad inriktning av Bolagets verksamhet;
- e) bildande, förvärv, försäljning eller försättande i likvidation av bolag eller stiftelse, med undantag för bolag som inte bedriver egen verksamhet utan huvudsakligen består av fast egendom och åtgärden inte påverkar bolagets långsiktiga ekonomi;
- f) Inställande av bolagets betalningar, ansökan om företagsrekonstruktion, ansökan om bolagets försättande i konkurs eller beslut om att bolaget ska träda i likvidation i annat fall än då så ska ske enligt lag
- g) Ställande av säkerhet eller iklädande av borgensansvar samt upptagande eller lämnande av lån regleras i kommunens finanspolicy inklusive bilagor;
- h) förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi, oavsett om säljare/köpare är annat bolag i kommunen eller inte;
- i) investeringar avseende enskilt objekt eller under ett räkenskapsår överstigande Bolagets egna kapital (eget kapital och obeskattade reserver);
- j) större investeringar, såsom det ska förstås enligt gällande finanspolicy, som väsentligt påverkar Bolagets, koncernens eller kommunens ekonomi eller medför annan risk.

3. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen utövar kommunens uppsikt över Bolagen i de avseenden som följer av kommunallagen, kommunstyrelsens reglemente och kommunens bolagspolicy.

Kommunfullmäktige har uppdragit åt Koncernmoderbolaget att jämte kommunstyrelsen fortlöpande följa Koncernbolagens verksamhet.

Kommunstyrelsen kan åt Koncernmoderbolaget delegera uppsiktsuppgifter.

4. Informationsskyldighet

Bolaget ska hålla kommunstyrelsen och, för Koncernbolaget, Koncernmoderbolaget samt revisor, lekmannarevisor och kommunrevisor välinformerade om sin verksamhet samt se till att det finna ändamålsenliga och goda relationer med nyssnämnda funktioner. Det åligger Bolaget att ge kommunstyrelsen och Koncernmoderbolaget samt revisor, lekmannarevisor och kommunrevisor löpande information och snarast översända de handlingar de

dessa begär och vad som följer av uttryckliga regler eller föreskrifter i författning, bolagsordning, Ägardirektiven, bolagspolicy eller andra tillämpliga styrdokument.

Informationsskyldigheten omfattar bl.a. följande;

- a) protokoll från årsstämma och bolagsstämma,
- b) protokoll från styrelsesammanträde,
- c) budget och verksamhetsplan,
- d) Bolagets årsredovisning,
- e) revisionsberättelse och lekmannarevisionens granskningsrapport,
- f) delårsrapporter,
- g) de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av Koncernmoderbolagets och kommunens budget, årsredovisning och delårsrapport enligt årsredovisningslagen (1995:1554) respektive lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, och
- h) annan handling som kommunstyrelsen bedömer vara av särskild betydelse för kommunstyrelsens uppsiktsplikt och styrningsfunktion i kommunen.

Kommunstyrelsen fastställer karaktären och omfattningen av den information och redovisning som krävs, vilka former som ska användas och frekvensen i informationsflödet, utöver vad som anges i Ägardirektiven. Utformningen förutsätts ske efter samråd med Koncernbolagen.

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen, utöver vad som krävs enligt aktiebolagslagen, även redovisa huruvida bolagets bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det för bolaget fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Utformning i denna del ska ske på sådant sätt att den kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 9 §§ kommunallagen.

Bolaget ska genomföra egna riskanalyser samt upprätta en internkontrollplan för kommande verksamhetsår eller på annat sätt dokumentera hur eventuella risker och händelser i bolaget ska hanteras. Uppföljning ska redovisas senast i samband med Bolagets årsredovisning.

Innehåller protokoll eller annan handling som ska översändas till kommunstyrelsen och Koncernmoderbolaget uppgift av sådant slag att Bolaget inte är skyldigt att tillhandahålla allmänheten handling, vari uppgiften återfinns, äger Bolaget utesluta uppgiften. Av översänt material ska framgå att sådan åtgärd vidtagits. I den händelse informationen om verksamheten är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna informationen övervägas.

5. God Ekonomisk hushållning

I 11 kap. kommunallagen finns bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen i en kommun, vilka även gäller för Bolagen.

Bolagen ska bedriva verksamhet utifrån långsiktigt hållbara principer. Bolagen ska sträva efter en för varje bransch god resultatnivå och soliditet i syfte att ge en

god ekonomisk bas för att dels respektive bolag aktivt ska kunna utveckla sin verksamhet och dels för att minska kommunens risktagande. De ska förvalta sin fasta egendom så effektivt att den behåller eller ökar sitt värde. Verksamhetsmål och finansiella mål för respektive verksamhet återfinns i det Specifika Ägardirektivet för varje bolag.

6. Internbank

Koncernbolagen ska vara anslutna till kommunens internbank och får utnyttja internbankens koncernkonto inom ramen för den limit och de villkor som kommunfullmäktige ställt upp.

Kommunstyrelsen beslutar årligen om kreditutrymme, räntenivå samt övriga villkor som ska gälla för koncernbolagen då de nyttjar kommunens internbank, inom ramen för kommunfullmäktiges finanspolicy. Koncernbolagen ska aktivt delta i dialog med kommunen i beredningsarbetet inför kommunfullmäktiges beslut. Kommunstyrelsens beslut ska fastställas på bolagsstämma.

7. Hållbarhet

Bolaget ska i sin verksamhet beakta hur det kan agera för att skapa miljömässig och social hållbarhet. Bolagets överväganden och aktiviteter ska årligen redovisas för kommunstyrelsen på det sätt som kommunstyrelsen anvisar

8. Korrupktion, mutor och jäv

Bolaget ska aktivt arbeta för att undvika förekomsten av korrupktion, mutor och jäv i bolaget och ska anta policy för hur detta arbete ska bedrivas. Bolagets aktiviteter ska årligen redovisas för kommunstyrelsen på det sätt som kommunstyrelsen anvisar.

Den styrelseledamot som anser sig befinna sig i en intressekonflikt eller i en situation där ledamotens opartiskhet kan ifrågasättas är skyldig att till styrelsens ordförande anmäla att risk för jäv kan föreligga. Styrelsens ordförande kan på eget initiativ resa frågan om jäv för enskild ledamot i visst ärende.

Ledamot som anmält hinder p.g.a. jäv, eller där ordförande konstaterat att risk för jäv föreligger, får inte delta i överläggningen och vid beslutet avseende det ärende som föranlett anmälan om jäv. Ledamoten får inte delta i handläggningen av ärendet och får inte vara närvarande i sammanträdesrummet då ärendet hanteras.

9. Arkivfrågor

Det för Uddevalla kommun vid var tid gällande arkivreglementet ska tillämpas av koncernbolagen. Arkivmyndighet är kommunstyrelsen i Uddevalla kommun.

10. Verksamhetsplan och budget

Bolaget ska årligen fastställa verksamhetsplan med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren och budget för nästkommande räkenskapsår. Verksamhetsplan och budget ska delges kommunstyrelsen och, för Koncernbolagen, Koncernmoderbolaget enligt årligen fastställd tidplan.

11. Planerings-uppföljningsdialog och övrig samverkan

Bolagen ska tillsammans med kommunens övriga verksamheter skapa nytta för kommunen och dess invånare. Bolagens verksamheter ska samordnas med kommunens övriga verksamheter så långt det är möjligt och lämpligt. Bolagets medverkan till genomförande av kommunens mål och riktlinjer för den kommunala verksamheten samt andra beslut förutsätts ske genom en aktiv och närvarande dialog och ett konstruktivt och främjande arbetssätt, såväl mellan kommunstyrelsen och Bolagen som mellan Bolaget och, i förekommande fall, dess dotterbolag. Samråd och dialog krävs för att bl.a. identifiera frågor som kan vara av principiell beskaffenhet eller annars större vikt på lång och kort sikt. Samförstånd bör vara ledstjärna och bolagen bör inse att det för dem ligger ett värde i att ägarrepresentanterna också får framlägga sina synpunkter i enskilda ärenden av principiell karaktär. Kommunstyrelsen förutsätts i sin tur ha förståelse för styrelsernas ambitioner att inom givna ramar självständigt få hantera de angelägenheter de blivit satt att sköta.

Det kan finnas ärenden som för Bolaget framstår som en mer rutinmässig förvaltningsåtgärd men där kommunen av exempelvis policyskäl vill se en bestämd lösning. Det kan även finnas tillfällen då Bolaget inte kan tillåtas att optimera effektiviteten i sin verksamhet om detta medför nackdelar för den kommunala organisationen i dess helhet som överväger fördelarna för Bolaget. Bolagen måste i en sådan situation acceptera kommunens överordnade ställning.

Enligt Bolagspolicyn ska kommunstyrelsen i planerings- och uppföljningssyfte under året hållas gemensamma planerings- respektive uppföljningsdialoger med kommunens hel- och delägda bolag. Bolagen ska aktivt delta i de dialoger som kommunstyrelsen planerar och genomför och ska tillhandahålla den information som behövs för att dialogerna ska kunna genomföras samt aktivt delta i den utvärdering av de uppföljnings- och planeringsdialoger som genomförs av kommunstyrelsen.

Bolagen ska även i övrigt löpande i sin verksamhet samråda och samverka med de av kommunens övriga nämnder och bolag som kan anses vara berörda, i syfte att främja det som är mest ändamålsenligt utifrån ett ”hela kommunen perspektiv”.

Bolagen ingår både i en bolagskoncern och i ett kommunalt sammanhang (dvs. i en kommunal koncern). Detta innebär att det mot bakgrund av de gemensamma mål som finns hos dessa aktörer finns ett särskilt intresse att samarbeta. Bolagen ansvarar för att det finns en god dialog med berörda parter och att det finns en ambition att skapa goda samarbetsformer. Sådant samarbete kan t.ex. avse gemensam upphandling, it- och verksamhetsstöd, stöd- och supportfunktioner och ska genomföras inom ramen för vad som medges enligt lag och förordning.

12. Kommunens krisledningsarbete

Bolaget ska såsom en del i den kommunala koncernen aktivt delta i och bidra med resurser och kompetens i kommunens krisledningsarbete, innefattande planeringen och genomförandet av krisledningsarbete. Karaktären och

omfattningen av Bolagets fortlöpande deltagande i arbetet ska fastställas av kommunstyrelsen efter samråd med Bolagets styrelse.

13. Bolagets styrelse

Bolagets styrelse ansvarar för Bolagets förvaltning och organisation. Styrelsen har att säkerställa att Bolaget har en effektiv ledning som kan utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för Bolagets ändamål och mål tillgodoses samt att bokföringen, medelsförvaltningen och Bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt, liksom att Bolaget följer de regler som gäller för dess verksamhet. Styrelsen ska följa upp och kontrollera verkställande direktörens förvaltning. Styrelsen ska också se till att kommunfullmäktige får ta ställning innan beslut fattas i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Bolagen får på eget initiativ hos kommunfullmäktige väcka ärenden som bolagens respektive styrelser bedömer utgör frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Sådant initiativ får väckas av respektive bolags styrelse, via kommunstyrelsen.

Styrelsen ska fastställa en skriftlig arbetsordning för sitt arbete. I arbetsordningen ska det bl.a. anges hur arbetet i förekommande fall ska fördelas mellan styrelsens ledamöter och hur ofta styrelsen ska sammanträda. Bolaget ska tillställa kommunstyrelsen och i förekommande fall Koncernmoderbolaget kopia av arbetsordningen.

Styrelsen ska årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om Bolagets styrelse saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om dess arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om Bolagets styrelse kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska den åtgärda bristerna eller underrätta Koncernmoderbolaget (gäller Koncernbolagen) och kommunstyrelsen om dessa. Utvärderingen ska protokollföras.

Bolagets styrelse ska årligen utvärdera verkställande direktörens insatser, varvid endast styrelseledamöterna ska närvara.

14. Suppleanters inträde m.m.

För suppleanters inträde i styrelsen gäller vad som sagts i bolagsordningen. Finns inte sådan föreskrift ska ordningen för suppleanters inträde i kommunens nämnder tillämpas.

Suppleant har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsesammanträde även om denne inte ersätter ledamot. Närvarande suppleant som inte ersätter ledamot har att iaktta motsvarande tystnadsplikt som gäller för ledamot.

Suppleant ska alltid kallas till styrelsesammanträde.

15. Arbetstagarrepresentation i styrelsen

Kommunfullmäktige utser styrelseledamöter i Bolagen. Lagen om styrelserepresentation för de privatanställda (1987:1245) gäller för Bolagen så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna innebärande att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttrande- och förslagsrätt vid sammanträden. För de fall överenskommelse inte nås, utan arbetstagarorganisationen fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation, kan Nämnden för styrelserepresentationsfrågor medge undantag från lagen.

16. Verkställande direktör

Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar samt se till att Bolagets bokföring och medelsförvaltning sköts på ett betryggande sätt. Verkställande direktören är skyldig att ägna uppdraget den tid och omsorg som krävs för att på bästa sätt tillvarata Bolagets intresse. Verkställande direktören ska verka för att kommunens ändamål med verksamheten såsom de kommer till uttryck i bolagsordningen och Ägardirektiven förverkligas. Verkställande direktören ansvarar för att förse styrelsen med nödvändig information om Bolaget och dess verksamhet samt det underlag i övrigt som styrelsen behöver för sitt arbete.

17. Instruktion för verkställande direktör

Styrelsen ska i skriftliga instruktioner ange arbetsfördelningen mellan å ena sidan styrelsen och å andra sidan den verkställande direktören. I instruktionerna ska anges de inom Bolaget förekommande ärenden som med hänsyn till arten och omfattningen av Bolagets verksamhet är att hänföra till löpande förvaltning och således ska omfattas av verkställande direktörens behörighet och befogenhet.

Styrelsen ska i skriftliga instruktioner för den verkställande direktören meddela anvisningar för verkställande direktörens skötsel av den löpande förvaltningen. I instruktionerna ska anges i vilken omfattning verkställande direktören till styrelsen ska anmäla beslut denne fattat.

Bolaget ska tillstålla kommunstyrelsen och i förekommande fall Koncernmoderbolaget kopia av upprättade instruktioner för verkställande direktören och för arbetsfördelningen mellan styrelse och verkställande direktören.

Styrelsen ska se till att instruktionerna omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

18. Årlig rapport från bolaget utifrån 6 kap 1 § kommunallagen

Bolagets styrelse ska årligen redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklingsutifrån det i bolagsordningen och det Specifika Ägardirektivet angivna ändamålen. Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorernas granskning, liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 § kommunallagen. Denna redovisning ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.

19. Revision

Kommunrevisionen är kommunfullmäktiges organ för granskning av all verksamhet i kommunen inklusive den verksamhet som bedrivs av Bolagen. Enligt 12 kap. 1 § kommunallagen genomför lekmannarevisorn denna granskning. Lekmannarevisorers uppgifter framgår av 10 kap. aktiebolagslagen.

Lekmannarevisorn ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Lekmannarevisorerna ska bidra med information och medverka i dialog med kommunstyrelsen i den utsträckning som detta är nödvändigt för att kommunstyrelsen ska kunna utföra sin uppsiktsplikt. Kommunens och Bolagens revision ska samordnas genom att kommunens revisorskollegium upphandlar revisionstjänster gemensamt med Bolagen.

Det åligger Bolagets lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport särskilt yttra sig om huruvida Bolagets verksamhet bedrivits i enlighet med ändamålet i bolagsordning och ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten. Lekmannarevisorerna ska snarast uppmärksamma kommunstyrelsen på om Bolaget brister i de avseenden som omnämnts ovan.

Bolagets auktoriserade revisorer utses på bolagsstämman. De auktoriserade revisorerna ska i den utsträckning som följer av god revisionssed granska räkenskaperna och styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Bolagsstämman får ge revisorn ett utökat granskningsuppdrag i den mån det inte strider mot lag, bolagsordning eller god revisorssed.

Respektive bolag svarar för kostnaderna för revisorerna, lekmannarevisorerna och för deras sakkunniga biträden.

20. Årsstämma och bolagsstämma

Bolaget ska senast under mars månad varje år hålla årsstämma, om inte kommunfullmäktige bestämmer om annan tidpunkt, varvid de ärenden som följer av aktiebolagslagen, bolagsordningen och Ägardirektiven ska behandlas. Fullmäktiges beslut ska fastställas på bolagsstämma.

Kommunen representeras på års- och bolagsstämma av ett ombud. Kommunfullmäktige ska till bolagsstämma utse ombud och utfärda ombudsinstruktion till kommunens ombud i vilken det tydligt framgår hur ombudet ska rösta i på stämman förekommande ärenden. Om instruktionen omfattar hur ombudet ska rösta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars större vikt är rätten att utfärda instruktion förbehållen kommunfullmäktige.

Enligt Bolagens bolagsordningar ska beslut i följande frågor alltid fattas av bolagsstämman.

- a) fastställande av affärsplan för de närmaste tre räkenskapsåren;
- b) fastställande av budget för verksamheten för det närmaste räkenskapsåret;
- c) fastställande av ram för upptagande av krediter och ställande av säkerhet;

- d) bildande av bolag;
- e) köp eller försäljning av bolag eller andel i bolag;
- f) tröskelbelopp per transaktion för köp eller försäljning av fast egendom;
- g) tröskelbelopp för andra köp, förvärv eller upplåtelser än som nämnts ovan; och
- h) beslut i annat ärende av väsentligt värde, principiell betydelse eller annars av större vikt.

I de av ovanstående frågor som är av principiell betydelse eller annars av större vikt ska kommunfullmäktige beredas ta ställning innan beslut fattas.

21. Samråd vid rekrytering, lönesättning, entledigande etc. av VD

Bolagen ska följa kommunens bestämmelser för rekrytering. Bolagens styrelseordförande ska samråda med kommunstyrelsens ordförande vid tillsättande, entledigande, lönesättning, årlig lönerevision samt övriga förmåner för VD.

I händelse av att VD tillika har sin huvudsakliga anställning inom kommunal förvaltning görs en sammantagen lönesättning av den lönesättande chefen där den anställda har sin huvudsakliga sysselsättning. Lönesättning sker efter samråd med det aktuella bolagets styrelseordförande och ska följa kommunens bestämmelser för lönebildning.

22. Övergripande beskrivning av ansvarsfördelning mellan olika nivåer i bolagsstrukturen

Ägarrollen ska utövas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, Koncernmoderbolagets och Bolagens styrelser. Kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens ansvar redovisas i Bolagspolicyn. Nedan sammanfattas i punktform de huvudsakliga ansvarsuppgifterna för de olika organen för kommunens styrning av Bolagen.

22.1 Kommunfullmäktige

- a) beslutar om bolagspolicy och andra policys, riktlinjer och styrdokument.
- b) beslutar om Generellt Ägardirektiv för Bolagen, att antas på bolagsstämma;
- c) beslutar om Specifika Ägardirektiv för Bolagen, att antas på bolagsstämma;
- d) beslutar om budget för kommunen och i förekommande fall om årliga kapitaljusteringar för enskilda bolag;
- e) beslutar på förslag av kommunstyrelsen om nödvändiga åtgärder hos bolag som agerat i strid med det fastställda kommunala ändamålet eller utanför de kommunala befogenheterna;
- f) utser ledamöter och ersättare i Bolagens styrelser samt lekmannarevisorer;

g) utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i Koncernmoderbolaget och bolag utanför koncernbolagen samt lämnar instruktion till ombudet.

h) uppdrar åt revisorskollegiet att med stöd från kommunens upphandlingsenhet upphandla revisionstjänster åt Bolagen; och tar ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt enligt 10 kap. 3 § kommunallagen

22.2 Kommunstyrelsen

a) svarar för löpande uppsikt över Bolagen enligt 6 kap. 1 § kommunallagen bl.a. inom ramen för uppföljningsrapporter och årsredovisningar;

b) genomför, inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt, dialog med bolagen om strategiska frågor;

c) planerar och genomför strategisk planeringsdialog med bolagen med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, verksamhetsplan/affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige;

d) bereder och lämnar förslag i bolagsfrågor som ska underställas kommunfullmäktige för ställningstagande enligt 10 kap. 3 § kommunallagen;

e) prövar årligen om den verksamhet som bedrivits av Bolagen under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder;

f) bereder förslag till Generella och Specifika ägardirektiv för Bolagen inför kommunfullmäktiges beslut

g) svarar för behandling av frågor av policykaraktär i syfte att samordna kommunens verksamhet, inkluderande bolagssektorn;

22.3 Koncernmoderbolaget

a) svarar för ägarstyrningen av Koncernbolagen i koncernen med utgångspunkt i Koncernbolagens ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget och andra styrdokument;

b) svarar för det direkta formella ägandet av dess dotterbolag;

c) svarar för den finansiella samordningen inom koncernen och lämnar förslag till kommunstyrelsen om regler avseende struktur och tidplan för uppföljningsprocessen;

d) beslutar om Koncernbolagens koncernbidrag i anslutning till årsbokslut.

e) utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i dess dotterbolag och lämnar instruktion till ombudet enligt beslut av kommunfullmäktige eller

kommunstyrelsen;

f) utarbetar vid behov förslag till revideringar av Generella ägardirektivet och Specifika ägardirektiv för Koncernbolagen;

g) upprättar koncernbokslut samt lämnar uppföljningsrapporter på strategisk nivå med utgångspunkt i rapporteringen från Koncernbolagen till kommunstyrelsen; och

h) svarar för det praktiska ägarstödet i relation till Koncernbolagen, kompetensutveckling för styrelser, gemensamma instruktioner etc.

22.4 Bolaget

a) svarar i tillämpliga fall för det direkta formella ägandet av dotterbolag;

b) lämnar information och handlingar till kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och i förekommande fall till Koncernmoderbolaget för egen räkning och i tillämpliga fall för dotterbolags i underkoncernen räkning;

c) Bolaget ska till kommunstyrelsen lämna den information som kommunstyrelsen bedömer vara nödvändig för att kunna bereda sådant ärende som ska underställas kommunfullmäktige för dess ställningstagande enligt 10 kap. 3 § punkt fyra kommunallagen;

d) svarar för samverkan och samordning på strategisk nivå inom respektive underkoncern;

e) planerar och genomför minst en gång per år strategisk planeringsdialog med dotterbolag med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. För Delägda bolag förutsätts detta ske i nära samverkan med övriga ägare;

f) delger verksamhetsplan och budget till Koncernmoderbolaget (gäller Koncernbolagen) och kommunstyrelsen;

g) svarar i tillämpliga fall för den finansiella samordningen inom underkoncernen enligt årligen fastställd tidplan och upprättar i tillämpliga fall efter kommunstyrelsens anvisningar koncernredovisning;

h) utarbetar i tillämpliga fall och vid behov förslag till det Specifika Ägardirektivet för dotterbolag, som ska fastställas av kommunfullmäktige och dotterbolagets bolagsstämma;

i) utarbetar för Delägt bolag, i förekommande fall i samråd med Koncernmoderbolaget och i samverkan med övriga delägare, förslag till aktieägaravtal och ägardirektiv, som ska fastställas av kommunfullmäktige;

22.5 Bolagen och dotterbolagen

- a) medverkar på förslag av respektive moderbolag i strategisk planeringsdialog och i den samverkan och samordning i övrigt som moderbolaget tar initiativ till;
- b) svarar för genomförande av verksamheten med utgångspunkt i bolagsordning, Ägardirektiven och andra styrdokument.
- c) För dotterdotterbolag till Koncernmoderbolaget gäller vad som sägs om Bolagens förhållande till Koncernmoderbolaget i punkten 22.4 istället i tillämpliga delar gentemot dess moderbolag.

23. Delägda bolag

För de Delägda bolagen ska, med beaktande av 10 kap. 4 § kommunallagen, så långt möjligt kommunens inflytande som delägare säkerställas genom aktieägaravtal samt ägardirektiv. Formerna för hur ägandet ska utövas och hur planeringsdialogen ska genomföras med de Delägda bolagen ska regleras i respektive aktieägaravtal för bolaget.

24. Implementering

Ägardirektivet utgör ett komplement till bolagsordningen och ska för att äga giltighet antas på bolagsstämma i respektive Bolag.